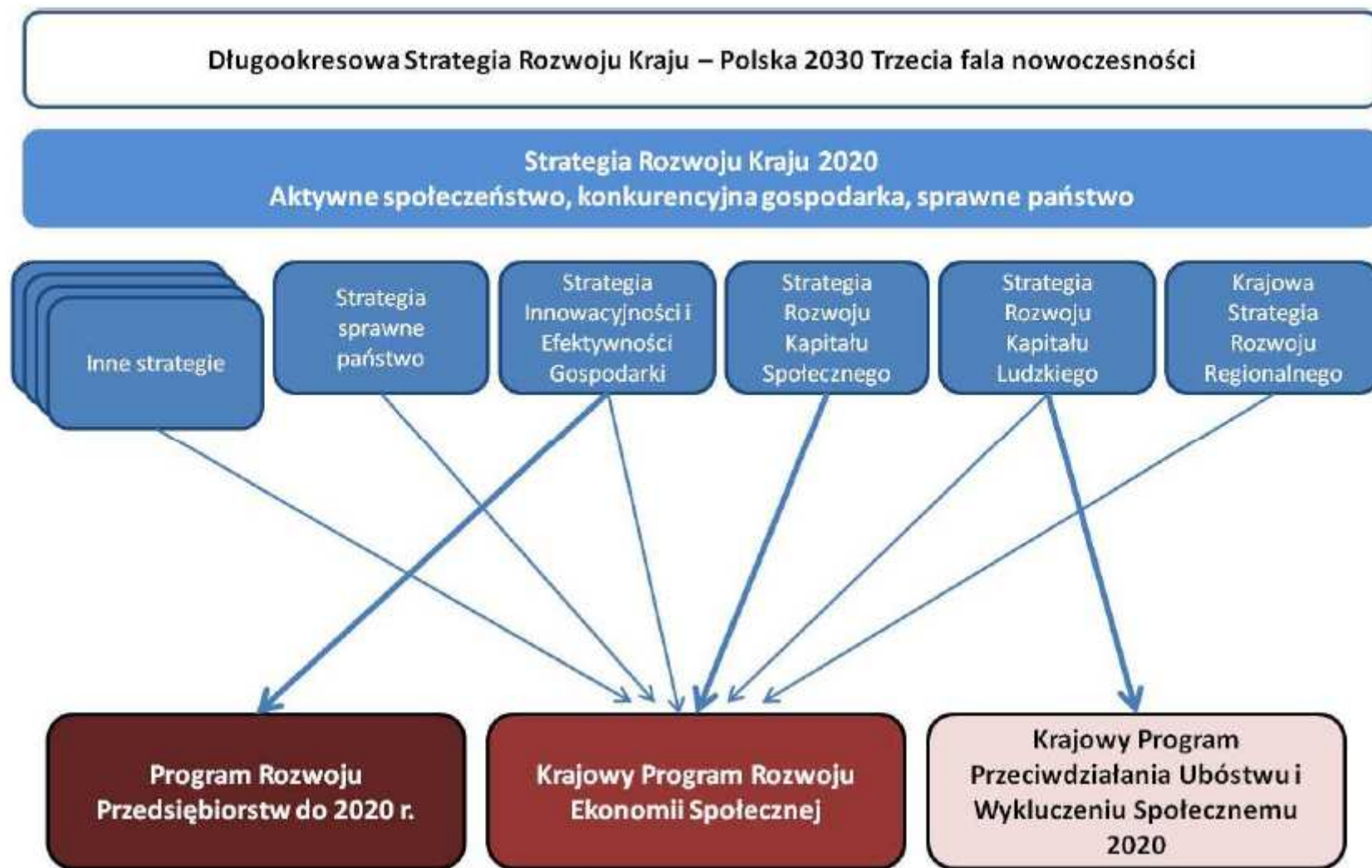

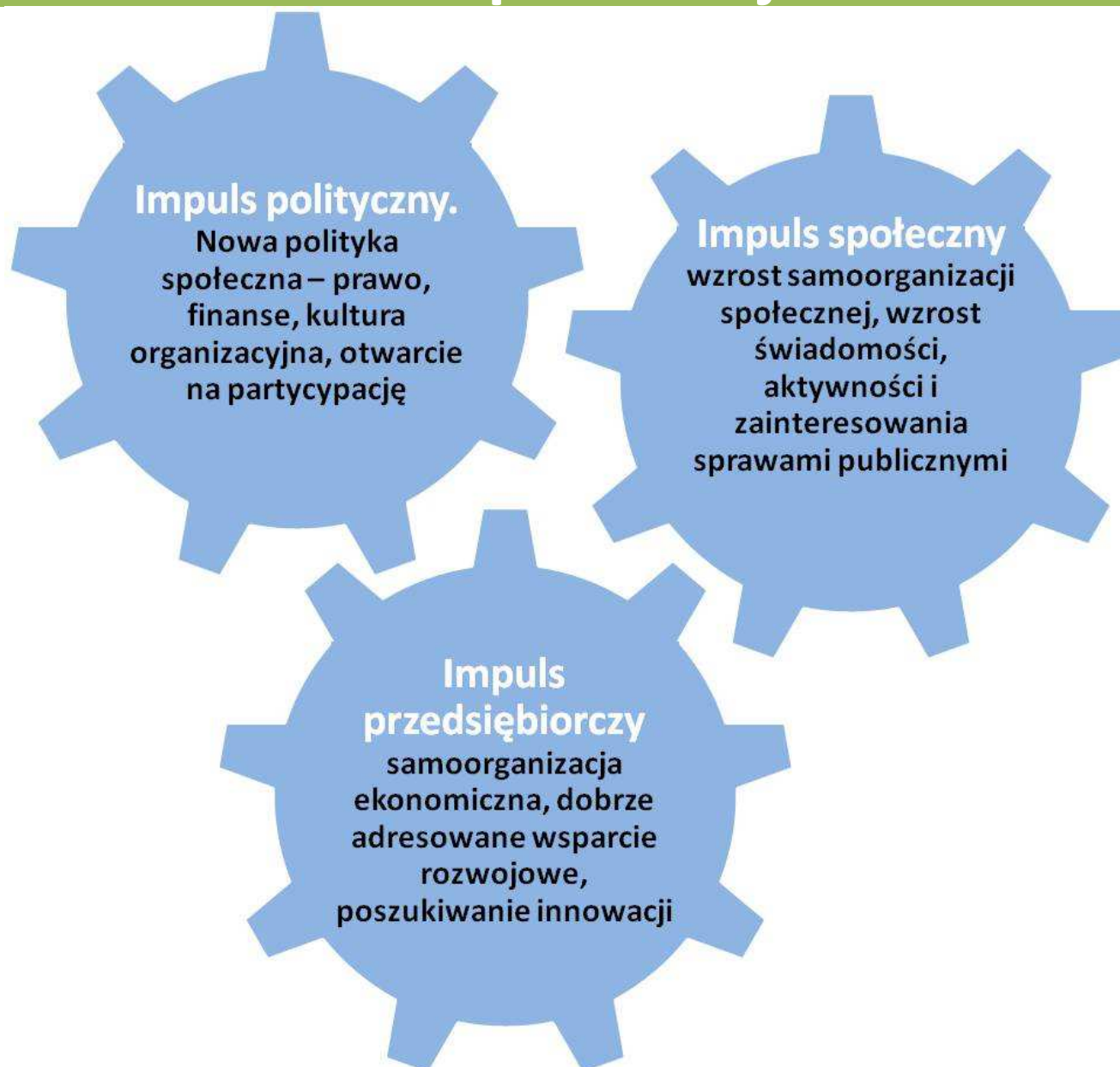
Cezary Miżejewski

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej

Uwarunkowania strategiczne

Cele Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej

Cele Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej

Cel nadrzędny: W roku 2020 ekonomia społeczna stanowi ważny czynnik wzrostu zatrudnienia, spójności społecznej oraz rozwoju kapitału społecznego.

Cel główny: Do roku 2020 podmioty ekonomii społecznej staną się ważnym elementem aktywizacji osób w trudnej sytuacji oraz dostarczycielem usług użyteczności publicznej działającymi w społeczności lokalnej.

Cel operacyjny 1:
Odpowiedzialna wspólnota
Wzmocnienie powiązań podmiotów ekonomii społecznej ze społecznością lokalną

Cel operacyjny 2:
Otoczenie
Powstanie i utrzymanie 35 tys. miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych

Cel operacyjny 3:
Przywództwo
Wzrost skuteczności mechanizmów zarządzania i koordynacji polityki ekonomii społecznej

Cel operacyjny 4:
kompetencje
Wzrost kompetencji w obszarze ekonomii społecznej w społeczeństwie

Ekonomia społeczna

**Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej –
przyjęty przez RM 12 sierpnia 2014**

**Ekonomia społeczna to sfera aktywności
obywatelskiej, która poprzez działalność
ekonomiczną i działalność pożytku publicznego
służy: integracji zawodowej i społecznej osób
zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu
miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych
użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego)
oraz rozwojowi lokalnemu**

Usługi interesu ogólnego – usługi użyteczności publicznej

Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym (Services of general economic interest)

Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym to sektor działalności gospodarczej, który oferuje usługi w ogólnym interesie publicznym, które nie byłyby świadczone (lub byłyby świadczone na innych warunkach, jeżeli chodzi o jakość, bezpieczeństwo, przystępność cenową, równe traktowanie czy powszechny dostęp) na rynku bez interwencji publicznej. Obowiązek użyteczności publicznej nakłada się na usługodawcę poprzez powierzenie mu świadczenia danej usługi na podstawie kryterium interesu ogólnego, co gwarantuje, że zadanie usługi będzie wypełnione.

Usługi interesu ogólnego – usługi użyteczności publicznej

PROTOKÓŁ NR 26

W SPRAWIE USŁUG ŚWIADCZONYCH W INTERESIE OGÓLNYM

(Traktat z Lizbony z 13 grudnia 2007 r.)

WYSOKIE UMAWIAJĄCE SIĘ STRONY, PRAGNĄC podkreślić wagę usług świadczonych w interesie ogólnym, UZGODNIŁY następujące postanowienia wyjaśniające, które są dołączone do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej:

Artykuł 1

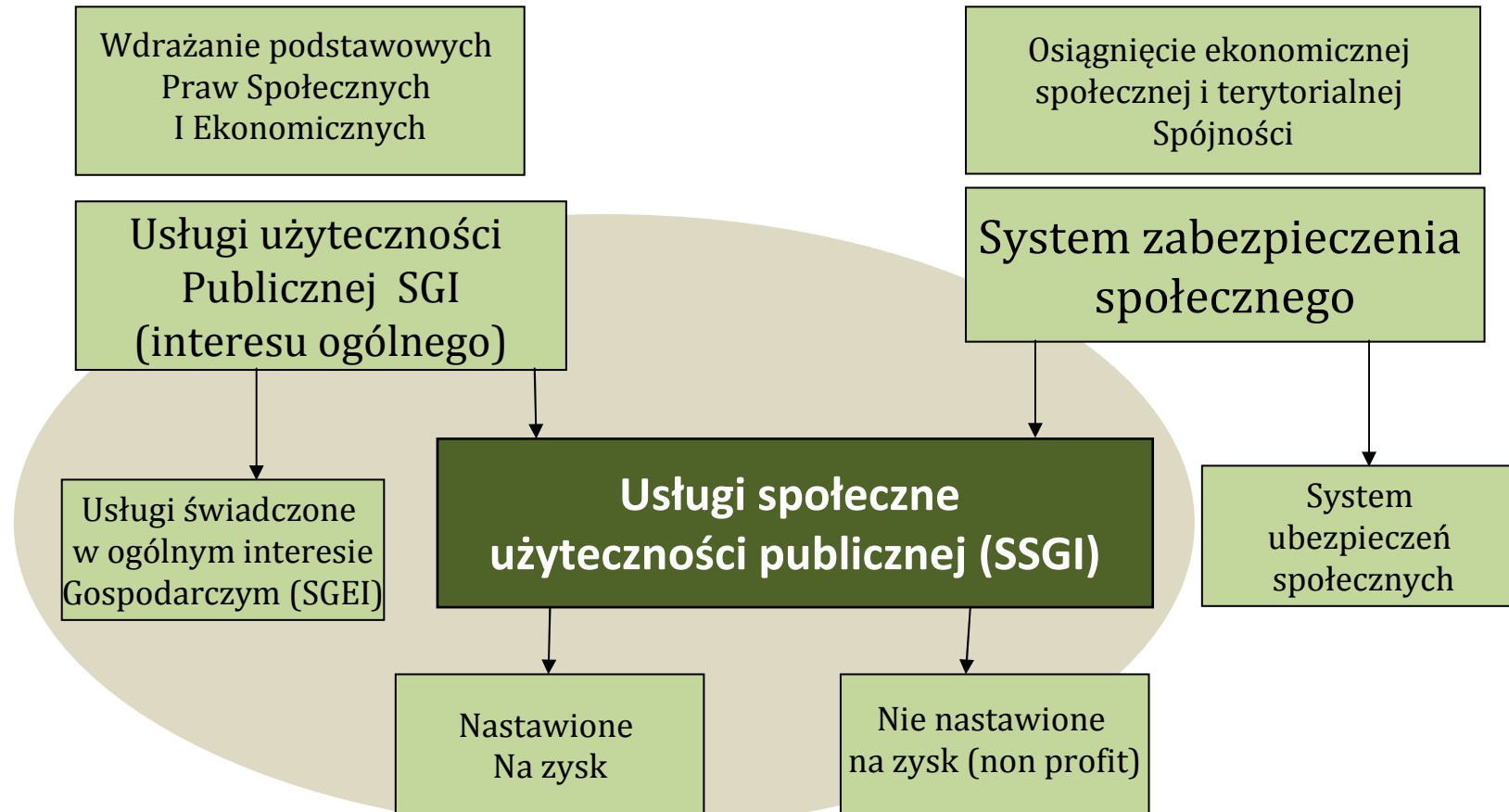
Wspólne wartości Unii w odniesieniu do **usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym** w rozumieniu artykułu 16 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej obejmują w szczególności:

- zasadniczą rolę i szeroki zakres uprawnień dyskrejonalnych organów krajowych, regionalnych i lokalnych w zakresie świadczenia, zlecenia i organizowania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym w sposób możliwie najbardziej odpowiadający potrzebom odbiorców,
- różnorodność usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym oraz różnice w potrzebach i preferencjach odbiorców mogące wynikać z odmiennej sytuacji geograficznej, społecznej lub kulturowej,
- wysoki poziom jakości, bezpieczeństwa i przystępności cenowej, równe traktowanie oraz propagowanie powszechnego dostępu i praw odbiorców.

Artykuł 2

Postanowienia Traktatów nie naruszają kompetencji Państw Członkowskich w zakresie świadczenia, zlecenia i organizowania usług niemających charakteru gospodarczego świadczonych w interesie ogólnym.

Usługi interesu ogólnego – usługi użyteczności publicznej

Usługi interesu ogólnego – usługi użyteczności publicznej

KOMUNIKAT KOMISJI EUROPEJSKIEJ

Usługi świadczone w interesie ogólnym, w tym usługi socjalne świadczone w interesie ogólnym: nowe zobowiązanie europejskie z 20 listopada 2007

KOM(2007) 725 wersja ostateczna

- ☐ zaspokojenie wielorakich potrzeb poszczególnych jednostek wymaga wszechstronności i personalizacji usług socjalnych, które muszą być opracowane i świadczone w sposób zintegrowany; często między odbiorcą usługi i usługodawcą istnieje osobista relacja;
- ☐ przy definiowaniu i świadczeniu usługi trzeba uwzględniać różnorodność ich adresatów;
- ☐ usługi socjalne świadczone w celu zaspokojenia potrzeb osób należących do słabszych grup społeczeństwa charakteryzuje często asymetryczny stosunek między usługodawcami i beneficjentami, odmienny od relacji mających miejsce między dostawcą handlowym a konsumentem;
- ☐ z uwagi na fakt, że usługi te często osadzone są w (lokalnych) tradycjach kulturowych, wybiera się rozwiązania dostosowane do szczególnych cech lokalnej sytuacji, gwarantujące bliskość między usługodawcą a użytkownikiem, zapewniając jednocześnie równy dostęp do usług na całym terytorium;
- ☐ usługodawcy często potrzebują dużej autonomii, by zaspokoić różne i zmieniające się potrzeby socjalne;
- ☐ z reguły usługi te opierają się na zasadzie solidarności i w dużym stopniu są one uzależnione od publicznego finansowania, co zapewnia równy dostęp, niezależnie od stanu posiadania czy dochodów;
- ☐ usługodawcy nienastawieni na zysk oraz pracownicy wolontariatu często odgrywają ważną rolę w świadczeniu usług socjalnych, wyrażając tym samym postawę obywatelską i przyczyniając się do integracji społecznej, spójności społecznej wspólnot lokalnych oraz do solidarności międzypokoleniowej.

Usługi interesu ogólnego – usługi użyteczności publicznej

- ☐ Opieka długoterminowa
- ☐ Wczesna edukacja i usługi związane z opieką
- ☐ Usługi związane z zatrudnieniem
- ☐ Mieszkalnictwo czynszowe (rozwój, wynajem/sprzedaż oraz utrzymanie mieszkań w przystępnych cenach, jak również ich przyznawanie i zarządzanie nimi);
- ☐ Inne usługi socjalne oraz usługi zapewniane przez władze regionalne (zajęcia rekreacyjne (np. baseny, zoo, ośrodki sportowe, kluby młodzieżowe, zajęcia edukacyjne i kulturalne dla dzieci i dorosłych (np. opieka nad dziećmi, biblioteki, ośrodki kształcenia, muzea, poradnictwo dla osób w trudnej sytuacji socjalnej, schroniska dla bezdomnych, domy kultury, lokalne ratusze/sale koncertowe)

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW Ramy jakości dotyczące usług świadczonych w interesie ogólnym 20 grudnia 2011

Usługi interesu ogólnego – usługi użyteczności publicznej

Samorząd terytorialny jest zgodnie z Konstytucją RP realizatorem **zadań o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych.** Organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego postanawiają o:

- ☐ wyborze sposobu prowadzenia i form usług użyteczności publicznej;
- ☐ wysokości cen i opłat albo o sposobie ustalania cen i opłat za usługi o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń użyteczności publicznej jednostek samorządu terytorialnego.

Usługi interesu ogólnego – usługi użyteczności publicznej

Usługi te samorząd może bowiem realizować samodzielnie, lub w drodze umowy **może powierzać wykonywanie zadań osobom fizycznym, osobom prawnym lub jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej** na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych, w trybie przepisów

☐ ustawy dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym

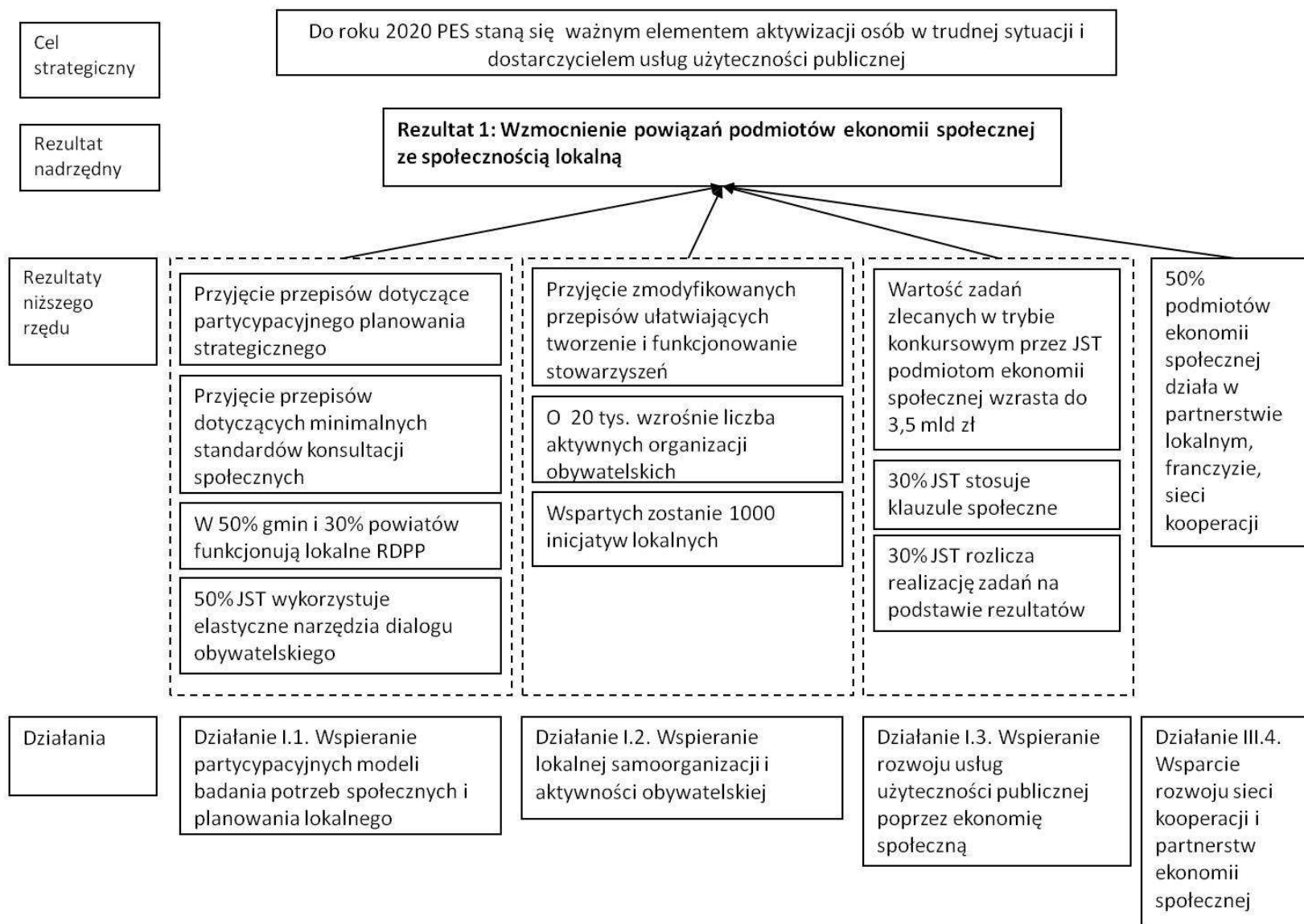
☐ ustawy z dnia 9 stycznia 2009 r. o koncesji na roboty budowlane lub usługi

☐ ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych

☐ ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

☐ ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym albo na zasadach ogólnych.

Społecznie odpowiedzialne terytorium

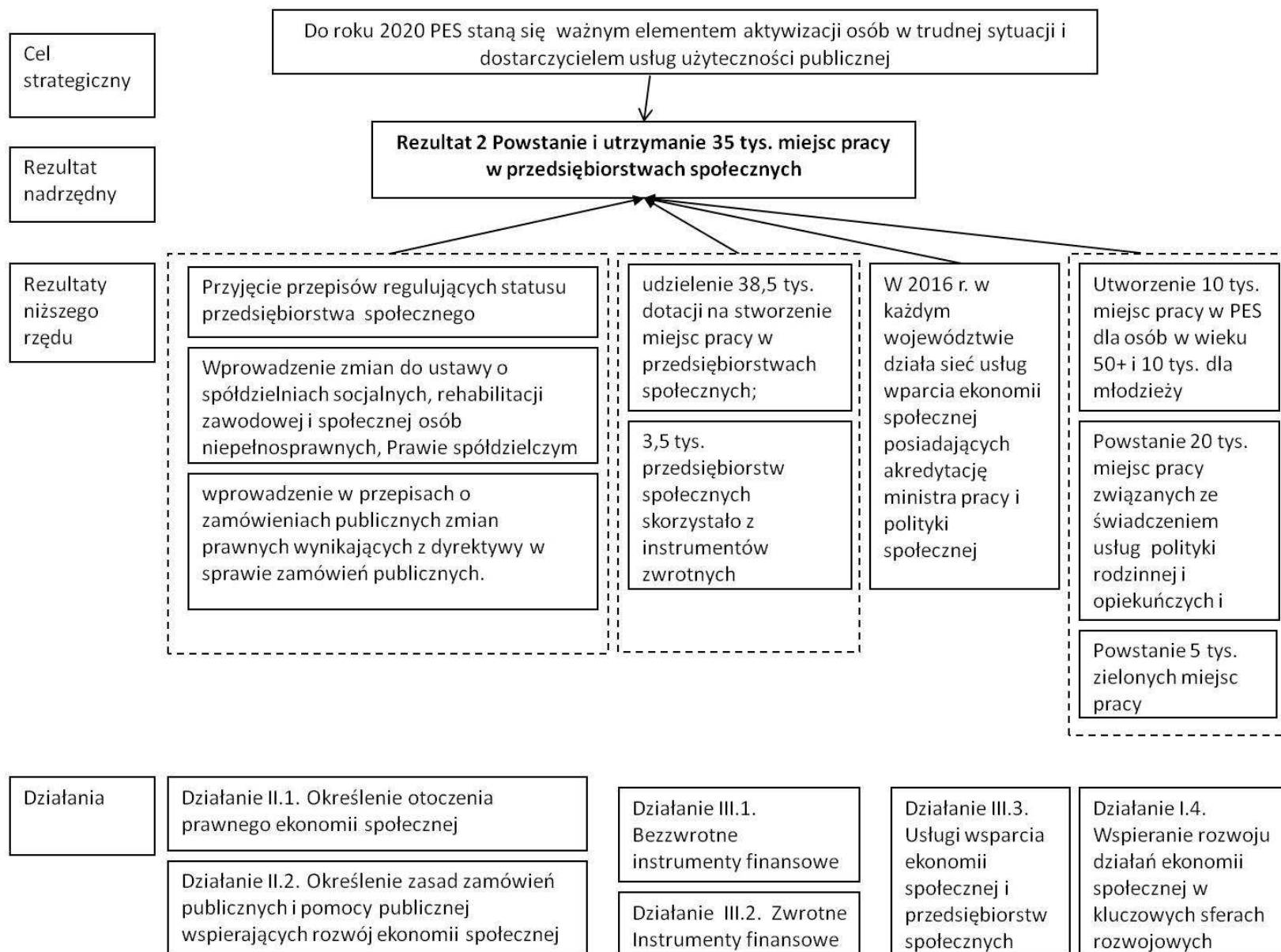

Samorząd a podmioty ekonomii społecznej

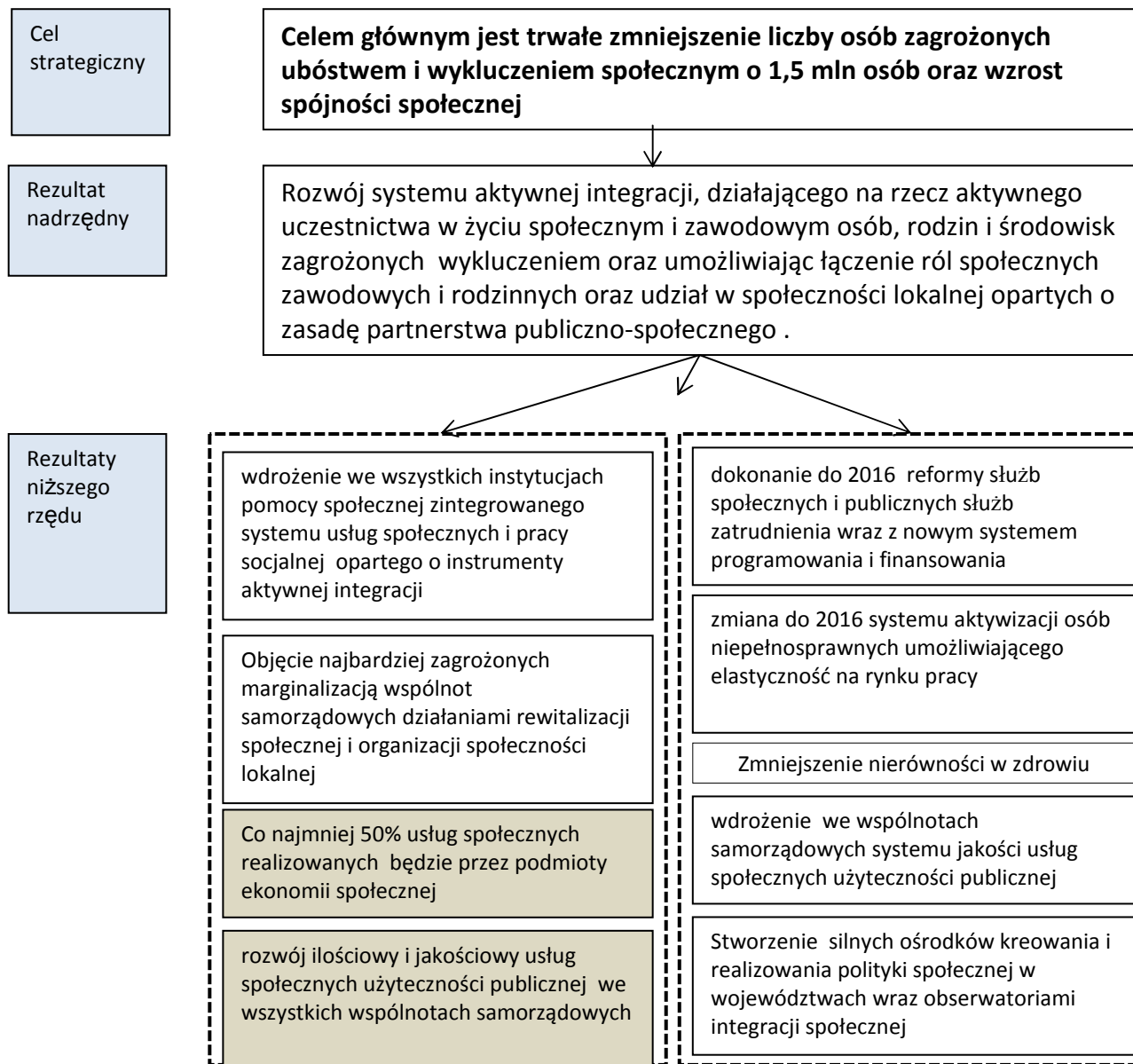
Zadania zlecane przez samorządy organizacjom obywatelskim

Rok	Ogółem środki zlecane	Otwarte konkursy ofert			Inne tryby	
		Ogółem	Powierzanie	Wspieranie	Ogółem	Środki UE
2007	869.275.147	551.855.333	87.022.941	464.832.392	317.419.814	469.707.025
2008	1.191.369.782	705.974.635	112.402.378	593.572.257	485.395.147	27.843.195
2009	1.421.261.594	783.156.422	133.600.101	649.556.321	638.105.171	90.146.200
2010	3.948.494.426	2.697.209.780	216.567.583	2.480.642.197	1.251.284.646	220.306.057
2011	4.196.192.406	1.733.846.051	328.779.521	1.405.066.530	2.462.346.355	222.487.314
2012	1.712.824.858	1.378.023.458	243.934.288	1.134.089.170	334.801.400	b.d.
Razem	13.339.418.213	7.850.065.679	1.122.306.812	6.727.758.867	5.489.352.533	1.030.489.791

Miejsca pracy! Ale w ważnych obszarach

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu – wspiera rozwój ES

Usługi społeczne a ekonomia społeczna

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE

Artykuł 77

Zamówienia zastrzeżone w odniesieniu do określonych usług

1. Państwa członkowskie mogą postanowić, że instytucje zamawiające mogą zastrzec dla organizacji prawo udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego wyłącznie w odniesieniu do tych usług zdrowotnych, społecznych i kulturalnych, o których mowa w art. 74, objętych kodami CPV: 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 do 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.
2. Organizacja, o której mowa w ust. 1, musi spełniać wszystkie następujące warunki:
 - a) jej celem jest realizacja misji w zakresie służby publicznej związanej ze świadczeniem usług, o których mowa w ust. 1;
 - b) zyski są ponownie inwestowane z myślą o osiągnięciu celu organizacji. W przypadku gdy zyski podlegają dystrybucji lub redystrybucji, podstawa takich działań powinny być udziały;
 - c) struktura zarządzająca lub struktura własnościowa organizacji realizującej zamówienie opiera się na akcjonariacie pracowniczym lub zasadach partycypacji, bądź te struktury te wymagają aktywnej partycypacji pracowników, użytkowników lub akcjonariuszy; oraz
 - d) dana instytucja zamawiająca nie udzieliła danej organizacji zamówienia na odnośne usługi na mocy niniejszego artykułu w ciągu trzech poprzednich lat.
3. Maksymalny czas trwania umowy w sprawie zamówienia nie przekracza trzech lat

Usługi społeczne a ekonomia społeczna

**DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2014/24/UE
z dnia 26 lutego 2014 r.
w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE**

Artykuł 20

Zamówienia zastrzeżone

1. Państwa członkowskie mogą zastrzec prawo udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego dla zakładów pracy chronionej oraz wykonawców, których głównym celem jest społeczna i zawodowa integracja osób niepełnosprawnych lub osób defaworyzowanych, lub mogą przewidzieć możliwość realizacji takich zamówień w ramach programów zatrudnienia chronionego, pod warunkiem że co najmniej **30 % osób zatrudnionych przez te zakłady, przez tych wykonawców lub w ramach tych programów stanowią pracownicy niepełnosprawni lub pracownicy defaworyzowani.**
2. Zaproszenie do ubiegania się o zamówienie zawiera odniesienie do niniejszego artykułu.

Usługi społeczne a ekonomia społeczna

**ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR 1304/2013
z dnia 17 grudnia 2013 r.
w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady
(WE) nr 1081/2006**

Artykuł 3

Zakres wsparcia

1. W odniesieniu do celów tematycznych ujętych w art. 9 akapit pierwszy pkt 8, 9, 10 i 11 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, odpowiadających lit. a), b), c) i d) niniejszego ustępu, oraz zgodnie ze swoimi zadaniami EFS wspiera następujące priorytety inwestycyjne:

w ramach celu tematycznego „promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją”:

(i) aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie;

(ii) integrację społeczno-gospodarczą społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie;

(iii) zwalczanie wszelkich form dyskryminacji oraz promowanie równych szans;

(iv) ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym;

(v) wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia;

(vi) strategię rozwoju lokalnego kierowane przez społeczność;

Usługi społeczne a ekonomia społeczna

Usługi społeczne ogólnego interesu (PI 9.7) – definicja operacyjna

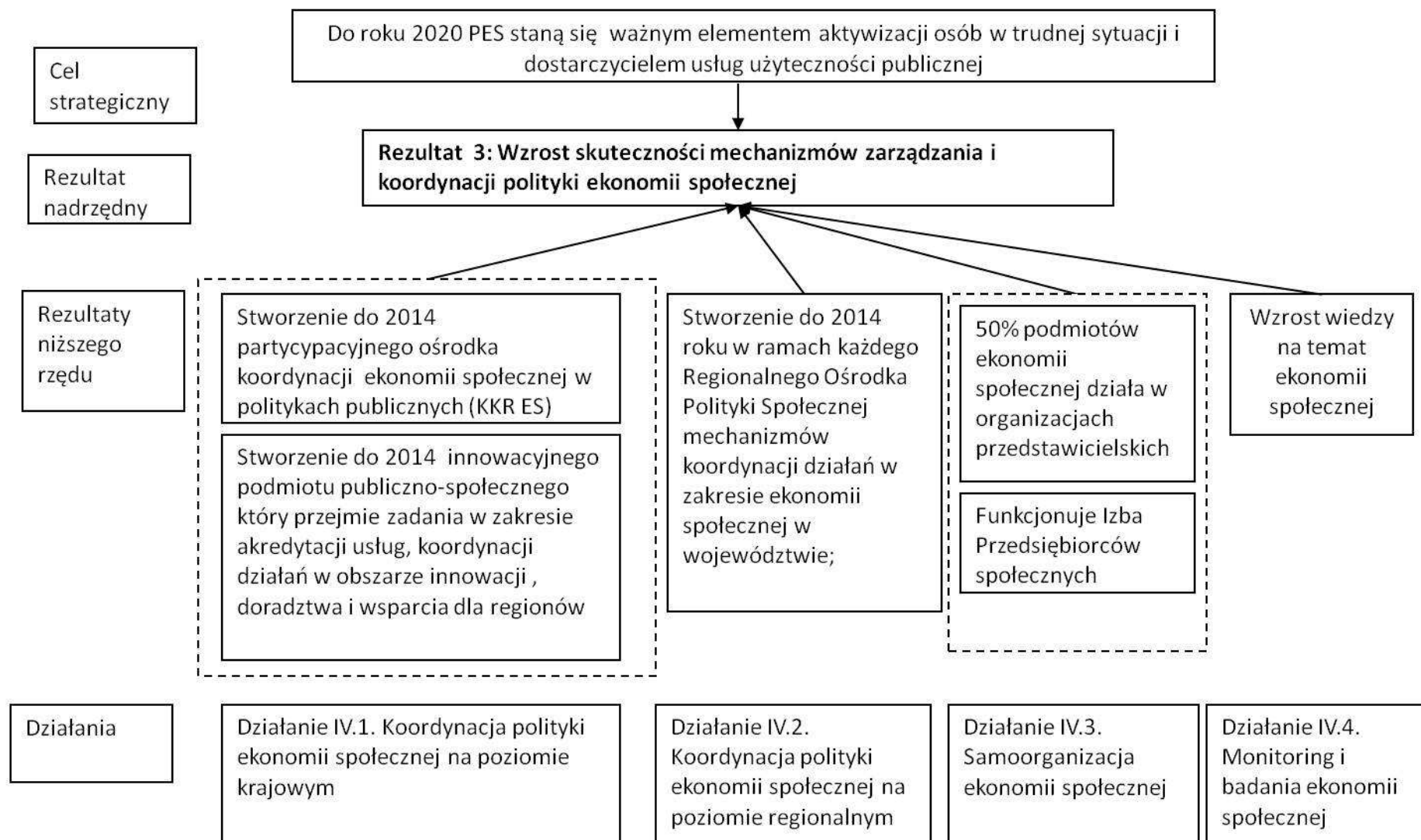
- Usługi asystenckie i opiekuńcze nad osobami o różnym stopniu niesamodzielności (osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami), w tym usług opiekuńcze i specjalistyczne opiekuńcze, których zakres i wymagania kwalifikacyjne dla kadr określa ustawa o pomocy społecznej
- Usługi wsparcia rodzin zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w tym:
 - praca z rodziną, w tym asystentura rodzinna, konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapia i mediacja, usługi dla rodzin z dziećmi (w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne), pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego; organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”
 - pomoc w opiece i wychowaniu, w tym poprzez usługi placówek wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym i specjalistycznym oraz w formie pracy podwórkowej
- Usługi związane z pieczą zastępczą zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Usługi specjalistycznego poradnictwa (w szczególności prawnego), psychologicznego i rodzinnego) zgodnie z ustawą o pomocy społecznej

Usługi społeczne a ekonomia społeczna

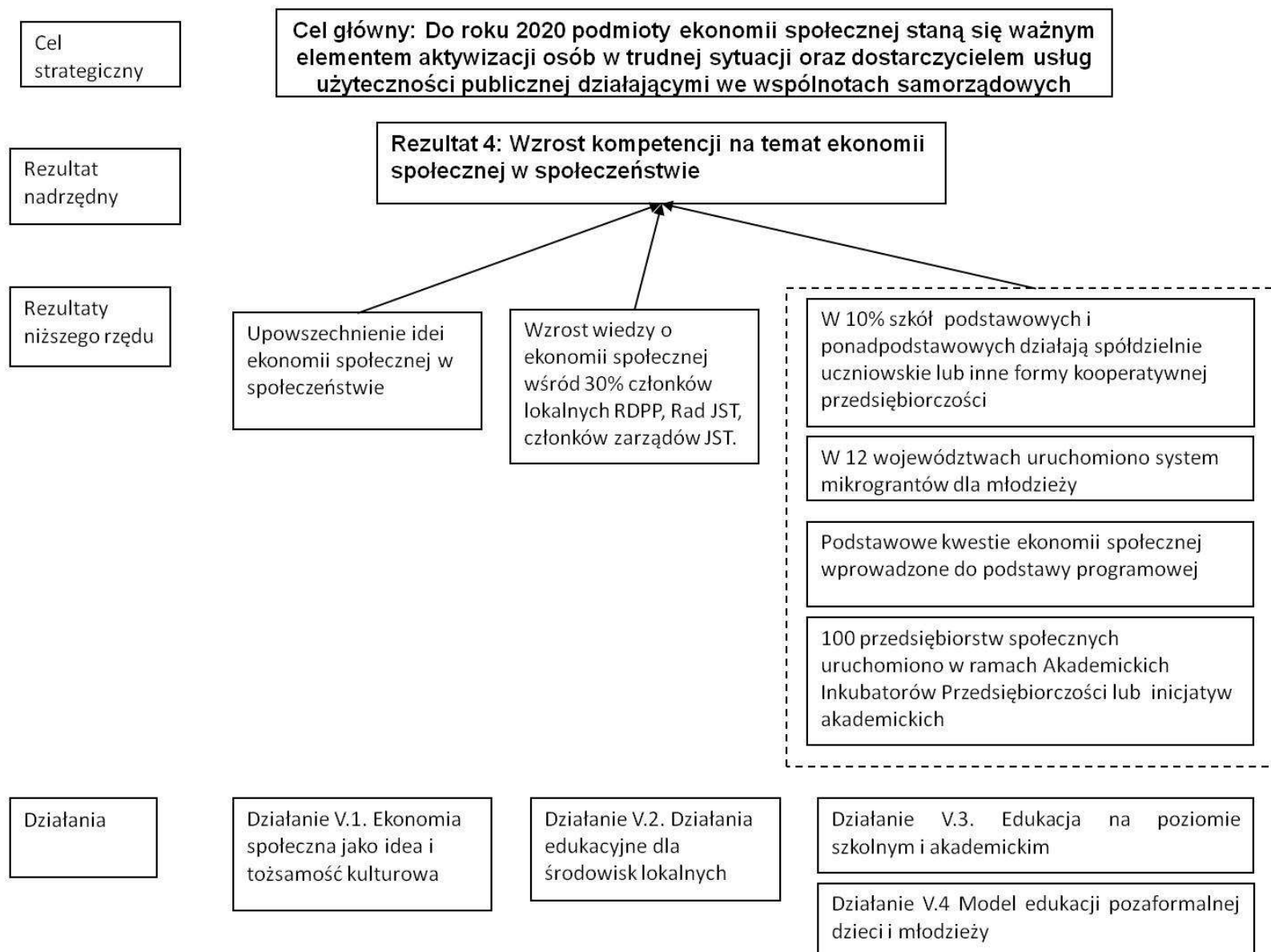
Usługi społeczne ogólnego interesu (PI 9.7) – definicja operacyjna

- Usługi w mieszkaniach chronionych (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) i innych formach mieszkań/domów o charakterze wspomagającym
- Usługi związane z interwencją kryzysową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
- Usługi związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Inne usługi, wskazane przez IZ w RPO, które:
 - ✓ są zorientowane na osobę lub rodzinę, służą zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych najsłabszych grup w społeczeństwie, ich usamodzielnieniu i aktywizacji społecznej,
 - ✓ stanowią odpowiedź na wyzwania demograficzne związane ze starzeniem się polskiego społeczeństwa;
 - ✓ umożliwiają osobom niezależne, samodzielnie życie w lokalnej społeczności;
 - ✓ służą ochronie podstawowych praw człowieka i ludzkiej godności; przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji i tworzenia równych szans dla wszystkich.

Koordinacja ekonomii społecznej

Edukacja na rzecz ekonomii społecznej

W jakim kierunku?

Impulsy polityczne

- ☐ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu
- ☐ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Politycznej
- ☐ Standardy współpracy jednostek samorządu terytorialnego ze spółdzielniami socjalnymi w zakresie realizacji usług społecznych użyteczności publicznej (interesu ogólnego) – MPiPS

Impulsy prawne

- ☐ Ustawa o przedsiębiorstwie społecznym
- ☐ Zmiany ustawy o spółdzielniach socjalnych
- ☐ Ustawa – Prawo zamówień publicznych – oraz edukacja
- ☐ Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Impulsy finansowe

- ☐ Europejski Fundusz Społeczny
- ☐ Fundusz Pracy
- ☐ PFRON
- ☐ środki JST

W jakim kierunku?

Czy zatem nie opłaca nam się:

- ☐ Rozwijać usługi społeczne użyteczności publicznej korzystając z nowych możliwości ku zadowoleniu społeczności lokalnej?
- ☐ Zatrudniać przy realizacji zadań publicznych firmy społeczne, zatrudniające naszych mieszkańców, tworząc nowe miejsca pracy i przysparzając dochodów gminie?
- ☐ Racjonalizować budżet samorządowy poprzez nowe zarządzanie publiczne oparte na społecznych realizatorach usług?